

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
027/22	Plan- og kommunalteknisk utval	PS	15.03.2022

Saksbehandlar	ArkivsakID
Lars Johan Fjelde	22/545

Endringsforskrift om minsteareal for jakt på hjort i Osterøy kommune

Vedlegg:

Hjort_TildelteOgFelte 2012-2021

Hjort_ProsentFelte Mjeldalen_Lonevåg_SandalHV_2010-2021

NINA rapport

030/17 - vedlegg - Høyring av endring av forskrift om minsteareal for jakt på hjort i Osterøy kommune

030/17 - vedlegg - resultatset_1303_1162.pdf

030/17 - vedlegg - resultatset_1303_1161.pdf

030/17 - vedlegg - Høyringsmerknader til endring av forskrift om minsteareal for jakt på hjort i Osterøy kommune.pdf

030/17 - vedlegg - Høyring av endring av

030/17 - vedlegg - Forskrift om minsteareal for felling av hjort_2017. Høyringsforslag.

030/17 - Endring av minsteareal som grunnlag for fellingsløyve på hjort i Osterøy kommune areal hjortejakt

Vedkommande utsendt høyringsbrev om mindre endringer i minstearealet for hjort

Hørings uttale hjorteforvaltning - minsteareal

hjørthering

Høring vedrørende minsteareal i tre hjortevald

Minsteareal hjort

MRK: Høringsuttale minsteareal for Hjort

Minsteareal for hjort

Tilsvar høyring om endringer i minstearealet for hjort

Scan0163

Høyring om minsteareal for hjort, møte 2.3.2022

Innspel til høyring om minsteareal hjort 2.3.2022

128/1 - Innspel angående høring om minsteareal for hjorteløyver

Svar til Høring endring av minstearealet for hjort

innspel til høyring om minsteareal hjort 2.3.2022

Hjorteforvaltinga på Osterøy

Innspel til høyring om minsteareal hjort 2.3.2022

Høyring - Endring av minsteareal for hjort i Osterøy kommune

innspel til høyring om minsteareal hjort 2.3.22

innspel til høyring om minsteareal hjort 2 3 22

Innspel til endring av forskrift om minsteareal for hjort

Innspel til endring av forskrift om minsteareal for hjort

Innspel til høyring om minsteareal hjort 2.3.2022

Innspel til høyring om minsteareal hjort 2.3.2022

innspel til høyring om minsteareal hjort 2.3.2022.

kommentarer til minsteareal hjorteløype

Høring endring av minstearealet for hjort

Innspel forskrift hjort på høyring Mjeldalen Hjortevald - MED RETTING

Høringssvar, forskrift om minsteareal for hjort

Høyringsvar - minsteareal hjort - gnr 52 bnr 6

Innspel høyring Minsteareal - Hjort saksmappe til 2017 vedtak

INNSPEL - Endring Forskrift om minsteareal for Hjort på Osterøy

Innspel endring av minsteareal for hjort - Uttelse fra Systemtrafikk

Innspel endring av minsteareal for hjort - Uttelse fra TIDE

Innspel til "Høyring – Endring av minsteareal for hjort i Osterøy kommune"

tilsvar høyring/etc

Vedkomande utsendt høyringsbrev om mindre endringar i minstearealet for hjort - presisering av høyringsfrist

Endring av forskrift om minstearealet for hjort i Osterøy kommune

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Heimel: Fastsett av Plan- og kommunalteknisk utval i Osterøy kommune xx.xx.2022 med heimel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (Viltloven) § 16 og forskrift 01.08.2016 om forvaltning av hjortevilt § 5 og § 6.

§ 1. Jakt etter hjort gjeld for heile Osterøy kommunen.

§ 2. Minstearealet for godkjenning av vald og fellingsløype er:

- A. Minstearealet for hjort er 200 daa for sone 1 og gjeld for vald V0016.
- B. Minstearealet for hjort vert fastsett til 300 for sone 2 for valda V0017 og V0046.
- C. Minstearealet for hjort vert fastsett til 350 daa for sone 3 for valda V0043.
- D. Minstearealet for hjort vert fastsett til 400 daa for sone 4 for valda V0006, V0007, V0009, V0013-V0015, V0040, V0043, V0045 og V0048 og V0050.
- E. Minstearealet for hjort vert sett til 450 daa for sone 5 for valda V0001, V0005, V0008, V0018, V0025-V0026.
- F. Minstearealet for hjort vert sett til 500 daa for sone 6 for valda V0002-V0004, V0011, V0032-V0034, V0038 og V0051.
- G. Minstearealet for hjort vert sett til 750 daa for sone 7 for valda V0036 og V0037.
- H. Minstearealet for hjort vert sett til 1250 daa for sone 8 for valda V0027-V0029 og jaktfeltet J0068.

§ 3. Denne forskrift trer i kraft straks og erstattar Forskrift om minsteareal for jakt på hjort, Osterøy kommune, Vestland (FOR-2009-05-27-1081).

Plan- og kommunalteknisk utval - 027/22

PL - behandling:

Utvalet gjorde slikt fellesframlegg:

"Plan- og kommunalteknisk utval har handsama saker knytta til hjorteforvaltninga i fleire møter, seinast i møte i januar 2022. I dette møtet vedtok utvalet i sak 013/22 å setja i gang arbeidet med revidert forskrift om minsteareal for jakt på hjort i Osterøy kommune for å bidra til auka avskyting for å redusera hjortebestanden i Osterøy. Administrasjonen vart beden om å utarbeida utkast til ny forskrift og senda denne på høyring slik at den kunne vedtakast i møte innan 15.3.2022.

Utvalet vedtek ny forskrift som følgjer:

«Fastsett av Plan- og kommunalteknisk utval i Osterøy kommune 15.3.2022 med heimel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (Viltloven) § 16 og forskrift 01.08.2016 om forvaltning av hjortevilt § 5 og § 6. Plan og kommunalteknisk utval har delegert mynde frå Heradsstyret til å fatte endeleg vedtak i saka, vedteke i Heradsstyret sitt møte 10.3.2022.

§ 1 Jakt etter hjort gjeld for heile kommunen.

- § 2
1. Minstearealet for hjort vert fastsett til 70 daa for sone 1 og gjeld for vald 16.
 2. Minstearealet for hjort vert fastsett til 100 daa for sone 2 og gjeld for vald 17.
 3. Minstearealet for hjort vert sett til 1000 daa for sone 5 og gjeld valda 27, 28 og 29
 4. Minstearealet for øvrige vald vert sett til 200 daa.

§3 Forskrifta trer i kraft straks og erstattar forskrift FOR-2009-05-27-1081.»

Grunngjeving:

Osterøy har til liks med mange andre kommunar hatt ein betydeleg auke i storleiken på hjortestamma. Kommunen har i 2021 fått Norsk institutt for naturforskning (NINA) til å lage ein rapport om status, utviklingstrender og forslag til bestandsforvaltinga i kommunen. Ei av dei konkrete anbefalingane frå denne rapporten er mellom anna å auke den totale avskytinga for stoppe bestandsveksten. I kommunen sin eigen forvaltningsplan for hjort som vart vedteken i 2017 er det fleire delmål, mellom anna:

«5.2.1 Bestandstettleik

- Hjortetettleiken skal stabiliserast på til ei kvar tid blir vurdert som bærekraftig nivå og høveleg med omsyn til beitegrunnlaget, skadeomfanget i jord- og skogbruk, trafikkskadar og biologisk mangfald.
- Bestandstettleiken skal haldast innanfor bæreevna til hjorten sitt naturlege / føretrekte leveområde (habitat).
- Bestanden av hjort skal ikkje føringa det biologiske mangfaldet.
 - Hjorteforvaltinga skal ta omsyn til jordbruk- og skogbruksinteresser og bønder og skogbrukarar skal ikkje lide betydelige økonomiske tap som følgje av beiteskader på skog og innmark.

Bakgrunn for delmålet: *Hjortetettleiken i store deler av kommunen har i lengre tid vor for høg og har ført til for store skadar på jord og skogbruk, men og trafikkskadar og skadar på biologisk mangfald.*

Tiltak for å nå målet:

- Sikre høgt nok uttak av tal hjort og rett uttak av unge dyr og produksjonsdyr

Andre delmål:

- Konflikter mellom hjorten sin arealbruk og andre samfunnsinteresser skal minimeres, herunder redusere omfanget av skader på skog og innmark.
- Antal hjortepåkøyrslar skal ligge under 2,5% av felte dyr. Dette talet har i snitt vore 3,4% i planperioden.

Reduksjon av bestanden er eit vedteke konkret tiltak for å oppnå måla i gjeldande forvaltningsplan. «

Osterøy kommune har i den gjeldande forvaltningsplanen ikkje noko talfesta bestandsmål. Men, det er viktig med bestandsreduksjon for å nå måla om bestandstettleik og det viktigaste verkemiddelet for å unngå konflikter med jordbruk og skogbruk. Allereie i 2017 då planen vart vedteken, vart det synt til at «*hjorten er ein planteetar og før eller seinare vil bestanden vekse seg større enn det som det er*

beitegrunnlag for. Vinterbeiteområda har vore rekna som flaskehals for hjorten. Men ein ser no at sommarbeita er overbeita.» og «hjortetettleiken i store deler av kommunen er for høg». Ut frå mottekne høyringssvar i høyringa no, er det tydeleg at denne utviklinga ikkje har gått i rett retning i planperioden. Når sommarbeita i utmarka vert overbelasta, vil dette føre til at hjorten går i større grad inn på dyrka mark for å finne mat. Jamvel private hagar vert utsett for beiting og skadar. Ein må difor trekke konklusjonen om at kommunen ikkje har greidd å følgja opp eigne mål gjennom tildelinga av fellingsløyve i planperioden.

Føremålet med Forskrift om forvaltning av hjortevilt (hjorteviltforskrifta) er oppsummert i §1: «Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjortevilt-ressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunns-interesser.»

I rettleiaren til denne paragrafen står det at : «Den lokale forankringen skal sikre at lokale samfunnsinteresser som næring, rekreasjon, samferdsel og liknende blir lagt vekt på. Hensynet til biologisk mangfold og skogproduksjon/skogforyngelse er særlig aktuelt å vurdere i forhold til overbeiting. Rådyr, villrein, hjort og elg er alle i stand til å påvirke vegetasjonen betydelig med mulighet for indirekte følger. Farer og ulemper i trafikken forårsaket av hjortevilt samt skader på jordbruk og fruktdyrking er andre områder som viltforvaltningen, i tett samarbeid med andre sektorer, må tas hensyn til.»

Høyringssvar som er innkomne frå grunneigarar i områder med aktiv gardsdrift er heilt tydelege på at bestanden i dag er for stor. Høyringa gjev innspel om store beiteskadar og til dels omfattande avlingsskadar på innmark frå heile kommunen. Desse tapa er oppgitt til å være mellom 40 og 80 % frå dei som har opplyst om dette. Det er og påpeika at det er betydelege avlingsskadar som følge av hard beiting i spiringa om våren, men desse er naturleg nok vanskelege å talfeste. Rapporten frå BIOFORSK (NIBIO) utarbeida i 2014 med namnet *Kostar hjorten meir enn han smakar* konkluderer med eit avlingstap i prosjektet dei studerte på 20%. Det er naturleg å anta at desse tala kan liggje høgare dersom det er mykje dyr som har fast tilhald langs innmarka lenge utover våren, eller går på innmarka året rundt slik me ser tilfelle av i Osterøy. Basert på høyringssvara er det tydeleg at me har uakseptable skader og ulemper jamfør hjorteviltforskrifta §1 siste ledd.

Det er og gitt klare signal om omfattande skader på skog og plantefelt, og ikkje minst i skogplantingsfelt. Rot og barkskadar på vedskog, tømmerkog og i nyplantingsfelt er mellom anna nemnd. Når det gjeld nyplanting, er det uheldig at eit høgt skadetrykk kjem no i ei tid der det er aktiv hogst og attplanting i store deler av kommunen. I regionalt skog og klimaprogram for 2019 til 2022 avsnitt 2.4.2 er hjortebeting oppgitt som ein av dei viktigaste årsakene til mislykka forynging av plantefelt i fylket. NIBIO opplyser at Osterøy ikkje har delteke i prosjekt knytt til skader på skog, og at me difor ikkje har nøyaktige tal her. Men, me kan anta at me ligg på same snitt som andre kommunar i fylket som har mykje hjortevilt. Tala for Voss, Kvinnherad og Fusa syner i snitt at det er skade på mellom 60 og 75% av gran i hogstklasse 2, medan snittet for dei 3 kommunane i hogstklasse 3 og 4 er på 23%. Det vert også opplyst at det er ein påvist betydeleg reduksjon i økonomisk rotnetto som følge av skadar ved hogst i område med mykje hjorteskadar. Jamfør Skoglova §9, siste ledd, skal kommunen som viltorgan vurdere om det er trong for å redusere bestanden av hjortevilt slik at beitetrykket vert redusert. Ut frå innsendte høyringsmerknader er det trong for tiltak jfr. skoglova og hjorteviltforskrifta §1 siste ledd.

Utvalet må difor konkludera med at kommunen i planperioden ikkje har oppfylt dei måla som er vedtekne for hjorteforvaltninga og det er grunnlag for å gjere grep. Jordbruket er i ei svært krevjande tid, og med auka prisar på viktige innsatsmiddel som gjødsel og drivstoff vert kostnadene knytt til

avlingsskadar betydelege. Det er og svært urolege tider i internasjonale matmarknadar, noko som gjer det heilt naudsynt å trygge den matproduksjonen me har i vår kommune på best mogleg vis. Alt dette gjer at det vert viktigare enn nokon gong å tilpasse hjortestamma vår til eit bærekraftig nivå som er i godt samspel med jordbruksdrift, skogbruksdrift og anna næring i kommunen.

Mange av høyringssvara tek til orde for ei halvering av hjortestamma. Det kan være eit meir bærekraftig nivå enn det er i dag, men vanskeleg å talfeste. Sidan Osterøy kommune ikkje har gjennomført vårteljing på mange år, er bestandsstorleiken fastsett gjennom hjorteviltregisteret og «sett hjort»-rapporteringa. Den syner ein markant oppgang frå 2019 til 2021. NINA-rapporten set tal overvintrande dyr til 1350 som snitt for perioden 2016-2020, og sommarbeitande dyr til 1740. 2021 tala indikerer høgare bestand, då sett hjort registreringa for 2021 er noko over tidlegare år. I tillegg har Osterøy mange jaktfelt som rapporterer 100% avskyting i jakta, noko som også er ein indikator på mykje dyr i jaktfelta. Samla fellingsprosent på 94.5% for heile kommunen tilseier også at det er mykje dyr i høve tildeling av løyver, og at avskyting bør aukast. Konklusjonen er difor at det i planperioden har vore ein auke i hjortebestanden, i staden for ein reduksjon slik som vedteke i planen. Då trengs det vesentleg auke i tal fellingsløyver og avskyting for å ta dette inn att.

Osterøy kommune har og hatt fleire påkjørslar av hjort enn fastsette mål. Her er det og komne inn merknader frå fleire transportørar. I gjeldande plan er det fastsett at det skal vera under 2,5% påkjørslar ut frå tal felte dyr. Snittet i planperioden har vore på 3,4%. Her er det og fastsett at ein reduksjon av hjortebestanden er viktig for å oppnå planmålet, og Osterøy må altså auke uttaket for å oppnå ønska resultat.

Plan og kommunalteknisk utval vurderer difor at det er trong for å auke avskytinga betydeleg over heile kommunen dei komande åra.

Minstearealet vert dermed sett lågare enn tidlegare. Basert på innkomne merknader, sett hjort statistikk, bestandsutvikling og NINA rapporten er det trong for det. Dette vert så grunnlaget for vidare forvaltning der ein og må sjå på andre element.

Arealet for sone 1 vert sett til 70, som er ein reduksjon frå minsteareal ved jakta i 2021 på 117. Mjeldalen har svært store utfordringar knytt til alt for mange beitande dyr sjølv rett etter jakt, og det er trong for omfattande grep her. Det er samstundes og eit område som er kjent for mykje påkjørslar. Sone 2 vert sett til 100, som er ein reduksjon frå 153 for jakta i 2021. Rolland er tett knytt til Hannisdalslina der fleire påkjørslar er registrert. Rolland grenser og mot Mjeldalen, og difor vil eit auka uttak her kunne avhjelpe situasjonen der ein del. Me er og kjent med at det er omfattande skadar på skog i dette området og tilgrensande vald. Ny sone 3 dekkjer brorparten av teljande areal i kommunen. Områda har i hovudsak hatt høg fellingsprosent og det er rapportert om mykje skader frå desse områda. I alle desse valda er det aktive gardsbruk som opplever betydeleg ulempe som følge av hjort. Det er difor vurdert som heilt naudsynt å redusere minstearealet til 200 daa.

Utvalet erkjenner at endringane kan gi noko redusert fellingsprosent for enkelte vald. Men, me er tydelege på at dette er ei løysing som er naudsynt for å få redusert bestanden og redusere konfliktnivået kring hjorten i landbruket. Det er og naudsynt ut frå eit dyrevelferdsomsyn. Dette er grunngjeve med at det takka vera milde vintrar har vore låg dødelegheit. Men, dersom det vert kaldare og hardare vintrar att, vil det verte stor matmangel for hjorten. Vinterbestanden er med andre ord ikkje berekraftig på dagens nivå."

Utvalet gjorde slikt felles-tilleggsframlegg:

"Utvalet er opptekne med korleis forvaltninga av hjortebestanden vert realisert, og vil difor be administrasjonen å koma attende med forslag til nye initiativ, både for betre samarbeid,

kunnskapsinnhenting og på andre vis. Dette bør inkludera aktuelle tiltak som kan finansierast av kommunen sitt viltfond. Denne saka viser tydeleg at som ein stor skogbruks og vilt-kommune ser utvalet og ein trong for styrka kapasitet og kompetanse på vilt- og skogforvaltning i Osterøy kommune."

PL - vedtak:

Plan- og kommunalteknisk utval har handsama saker knytta til hjorteforvaltninga i fleire møter, seinast i møte i januar 2022. I dette møtet vedtok utvalet i sak 013/22 å setja i gang arbeidet med revidert forskrift om minsteareal for jakt på hjort i Osterøy kommune for å bidra til auka avskyting for å redusera hjortebestanden i Osterøy. Administrasjonen vart beden om å utarbeida utkast til ny forskrift og senda denne på høyring slik at den kunne vedtakast i møte innan 15.3.2022.

Utvalet vedtek ny forskrift som følgjer:

"Fastsett av Plan- og kommunalteknisk utval i Osterøy kommune 15.3.2022 med heimel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (Viltloven) § 16 og forskrift 01.08.2016 om forvaltning av hjortevilt § 5 og § 6. Plan og kommunalteknisk utval har delegert mynde frå Heradsstyret til å fatte endeleg vedtak i saka, vedteke i Heradsstyret sitt møte 10.3.2022.

§ 1 Jakt etter hjort gjeld for heile kommunen.

- § 2
1. Minstearealet for hjort vert fastsett til 70 daa for sone 1 og gjeld for vald 16.
 2. Minstearealet for hjort vert fastsett til 100 daa for sone 2 og gjeld for vald 17.
 3. Minstearealet for hjort vert sett til 1000 daa for sone 5 og gjeld valda 27, 28 og 29
 4. Minstearealet for øvrige vald vert sett til 200 daa.

§3 Forskrifta trer i kraft straks og erstattar forskrift FOR-2009-05-27-1081."

Grunngjeving:

Osterøy har til liks med mange andre kommunar hatt ein betydeleg auke i storleiken på hjortestamma. Kommunen har i 2021 fått Norsk institutt for naturforskning (NINA) til å lage ein rapport om status, utviklingstrender og forslag til bestandsforvaltninga i kommunen. Ei av dei konkrete anbefalingane frå denne rapporten er mellom anna å auke den totale avskytinga for stoppe bestandsveksten. I kommunen sin eigen forvaltningsplan for hjort som vart vedteken i 2017 er det fleire delmål, mellom anna:

"5.2.1 Bestandstettleik

- Hjortetettleiken skal stabiliserast på til ei kvar tid blir vurdert som bærekraftig nivå og høveleg med omsyn til beitegrunnlaget, skadeomfanget i jord- og skogbruk, trafikkskadar og biologisk mangfald.
- Bestandstettleiken skal haldast innanfor bæreevna til hjorten sitt naturlege / føretrekte leveområde (habitat).
- Bestanden av hjort skal ikkje føringa det biologiske mangfaldet.
 - Hjorteforvaltninga skal ta omsyn til jordbruk- og skogbruksinteresser og bønder og skogbrukarar skal ikkje lide betydelige økonomiske tap som følgje av beiteskader på skog og innmark.

Bakgrunn for delmålet: *Hjortetettleiken i store deler av kommunen har i lengre tid vor for høg og har ført til for store skadar på jord og skogbruk, men og trafikkskadar og skadar på biologisk mangfald.*

Tiltak for å nå målet:

- Sikre høgt nok uttak av tal hjort og rett uttak av unge dyr og produksjonsdyr

Andre delmål:

- Konflikter mellom hjorten sin arealbruk og andre samfunnsinteresser skal minimeres, herunder redusere omfanget av skader på skog og innmark.
- Antal hjortepåkøyrslar skal ligge under 2,5% av felte dyr. Dette talet har i snitt vore 3,4% i planperioden.

Reduksjon av bestanden er eit vedteke konkret tiltak for å oppnå måla i gjeldande forvaltingsplan."

Osterøy kommune har i den gjeldande forvaltingsplanen ikkje noko talfesta bestandsmål. Men, det er viktig med bestandsreduksjon for å nå måla om bestandstettleik og det viktigaste verkemiddelet for å unngå konflikter med jordbruk og skogbruk. Allereie i 2017 då planen vart vedteken, vart det synt til at *«hjorten er ein planteetar og før eller seinare vil bestanden vekse seg større enn det som det er beitegrunnlag for. Vinterbeiteområda har vore rekna som flaskehals for hjorten. Men ein ser no at sommarbeita er overbeita.»* og *«hjortetettleiken i store deler av kommunen er for høg»*. Ut frå mottekne høyringssvar i høyringa no, er det tydeleg at denne utviklinga ikkje har gått i rett retning i planperioden. Når sommarbeita i utmarka vert overbelasta, vil dette føre til at hjorten går i større grad inn på dyrka mark for å finne mat. Jamvel private hagar vert utsett for beiting og skadar. Ein må difor trekke konklusjonen om at kommunen ikkje har greidd å følgja opp eigne mål gjennom tildelinga av fellingsløyve i planperioden.

Føremålet med Forskrift om forvaltning av hjortevilt (hjorteviltforskrifta) er oppsummert i §1:

«Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjortevilt-ressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunns-interesser.»

I rettleiaren til denne paragrafen står det at : «Den lokale forankringen skal sikre at lokale samfunnsinteresser som næring, rekreasjon, samferdsel og liknende blir lagt vekt på. Hensynet til biologisk mangfold og skogproduksjon/skogforyngelse er særlig aktuelt å vurdere i forhold til overbeiting. Rådyr, villrein, hjort og elg er alle i stand til å påvirke vegetasjonen betydelig med mulighet for indirekte følger. Farer og ulemper i trafikken forårsaket av hjortevilt samt skader på jordbruk og fruktdyrking er andre områder som viltforvaltningen, i tett samarbeid med andre sektorer, må tas hensyn til.»

Høyringssvar som er innkomne frå grunneigarar i områder med aktiv gardsdrift er heilt tydelege på at bestanden i dag er for stor. Høyringa gjev innspel om store beiteskadar og til dels omfattande avlingsskadar på innmark frå heile kommunen. Desse tapa er oppgitt til å være mellom 40 og 80 % frå dei som har opplyst om dette. Det er og påpeika at det er betydelege avlingsskadar som følge av hard beiting i spiringa om våren, men desse er naturleg nok vanskelege å talfeste. Rapporten frå BIOFORSK (NIBIO) utarbeida i 2014 med namnet *Kostar hjorten meir enn han smakar* konkluderer med eit avlingstap i prosjektet dei studerte på 20%. Det er naturleg å anta at desse tala kan liggje høgare dersom det er mykje dyr som har fast tilhald langs innmarka lenge utover våren, eller går på innmarka året rundt slik me ser tilfelle av i Osterøy. Basert på høyringssvara er det tydeleg at me har uakseptable skader og ulemper jamfør hjorteviltforskrifta §1 siste ledd.

Det er og gitt klare signal om omfattande skader på skog og plantefelt, og ikkje minst i skogplantingsfelt. Rot og barkskadar på vedskog, tømmerkog og i nyplantingsfelt er mellom anna nemnd. Når det gjeld nyplanting, er det uheldig at eit høgt skadetrykk kjem no i ei tid der det er aktiv

hogst og attplantning i store deler av kommunen. I regionalt skog og klimaprogram for 2019 til 2022 avsnitt 2.4.2 er hjortebeting oppgitt som ein av dei viktigaste årsakene til mislykka forynging av plantefelt i fylket. NIBIO opplyser at Osterøy ikkje har delteke i prosjekt knytt til skader på skog, og at me difor ikkje har nøyaktige tal her. Men, me kan anta at me ligg på same snitt som andre kommunar i fylket som har mykje hjortevilt. Tala for Voss, Kvinnherad og Fusa syner i snitt at det er skade på mellom 60 og 75% av gran i hogstklasse 2, medan snittet for dei 3 kommunane i hogstklasse 3 og 4 er på 23%. Det vert også opplyst at det er ein påvist betydeleg reduksjon i økonomisk rotnetto som følge av skadar ved hogst i område med mykje hjorteskader. Jamfør Skoglova §9, siste ledd, skal kommunen som viltorgan vurdere om det er trong for å redusere bestanden av hjortevilt slik at beitetrykket vert redusert. Ut frå innsendte høyringsmerknader er det trong for tiltak jfr. skoglova og hjorteviltforskrifta §1 siste ledd.

Utvalet må difor konkludera med at kommunen i planperioden ikkje har oppfylt dei måla som er vedtekne for hjorteforvaltninga og det er grunnlag for å gjere grep. Jordbruket er i ei svært krevjande tid, og med auka prisar på viktige innsatsmiddel som gjødsel og drivstoff vert kostnadene knytt til avlingsskadar betydelege. Det er og svært urolege tider i internasjonale matmarknader, noko som gjer det heilt naudsynt å trygge den matproduksjonen me har i vår kommune på best mogleg vis. Alt dette gjer at det vert viktigare enn nokon gong å tilpasse hjortestamma vår til eit bærekraftig nivå som er i godt samspel med jordbruksdrift, skogbruksdrift og anna næring i kommunen.

Mange av høyringssvara tek til orde for ei halvering av hjortestamma. Det kan være eit meir bærekraftig nivå enn det er i dag, men vanskeleg å talfeste. Sidan Osterøy kommune ikkje har gjennomført vårteljing på mange år, er bestandsstorleiken fastsett gjennom hjorteviltregisteret og «sett hjort»-rapporteringa. Den syner ein markant oppgang frå 2019 til 2021. NINA-rapporten set tal overvintrande dyr til 1350 som snitt for perioden 2016-2020, og sommarbeitande dyr til 1740. 2021 tala indikerer høgare bestand, då sett hjort registreringa for 2021 er noko over tidlegare år. I tillegg har Osterøy mange jaktfelt som rapporterer 100% avskyting i jakta, noko som også er ein indikator på mykje dyr i jaktfelta. Samla fellingsprosent på 94.5% for heile kommunen tilseier også at det er mykje dyr i høve tildeling av løyver, og at avskyting bør aukast. Konklusjonen er difor at det i planperioden har vore ein auke i hjortebestanden, i staden for ein reduksjon slik som vedteke i planen. Då trengs det vesentleg auke i tal fellingsløyver og avskyting for å ta dette inn att.

Osterøy kommune har og hatt fleire påkjørslar av hjort enn fastsette mål. Her er det og komne inn merknader frå fleire transportørar. I gjeldande plan er det fastsett at det skal vera under 2,5% påkjørslar ut frå tal felte dyr. Snittet i planperioden har vore på 3,4%. Her er det og fastsett at ein reduksjon av hjortebestanden er viktig for å oppnå planmålet, og Osterøy må altså auke uttaket for å oppnå ønska resultat.

Plan og kommunalteknisk utval vurderer difor at det er trong for å auke avskytinga betydeleg over heile kommunen dei komande åra.

Minstearealet vert dermed sett lågare enn tidlegare. Basert på innkomne merknader, sett hjort statistikk, bestandsutvikling og NINA rapporten er det trong for det. Dette vert så grunnlaget for vidare forvaltning der ein og må sjå på andre element.

Arealet for sone 1 vert sett til 70, som er ein reduksjon frå minsteareal ved jakta i 2021 på 117. Mjeldalen har svært store utfordringar knytt til alt for mange beitande dyr sjølv rett etter jakt, og det er trong for omfattande grep her. Det er samstundes og eit område som er kjent for mykje påkjørslar. Sone 2 vert sett til 100, som er ein reduksjon frå 153 for jakta i 2021. Rolland er tett knytt til Hannisdalslina der fleire påkjørslar er registrert. Rolland grenser og mot Mjeldalen, og difor vil eit auka uttak her kunne avhjelpe situasjonen der ein del. Me er og kjent med at det er omfattande skadar på skog i dette området og tilgrensande vald. Ny sone 3 dekkjer brorparten av teljande areal i

kommunen. Områda har i hovudsak hatt høg fellingsprosent og det er rapportert om mykje skader frå desse områda. I alle desse valda er det aktive gardsbruk som opplever betydeleg ulempe som følge av hjort. Det er difor vurdert som heilt naudsynt å redusere minstearealet til 200 daa.

Utvalet erkjenner at endringane kan gi noko redusert fellingsprosent for enkelte vald. Men, me er tydelege på at dette er ei løysing som er naudsynt for å få redusert bestanden og redusere konfliktnivået kring hjorten i landbruket. Det er og naudsynt ut frå eit dyrevelferdsomsyn. Dette er grunngjeve med at det takka vera milde vintrar har vore låg dødelegheit. Men, dersom det vert kaldare og hardare vintrar att, vil det verte stor matmangel for hjorten. Vinterbestanden er med andre ord ikkje berekraftig på dagens nivå.

Tillegg:

Utvalet er opptekne med korleis forvaltninga av hjortebestanden vert realisert, og vil difor be administrasjonen å koma attende med forslag til nye initiativ, både for betre samarbeid, kunnskapsinnhenting og på andre vis. Dette bør inkludera aktuelle tiltak som kan finansierast av kommunen sitt viltfond. Denne saka viser tydeleg at som ein stor skogbruks og vilt-kommune ser utvalet og ein trong for styrka kapasitet og kompetanse på vilt- og skogforvaltning i Osterøy kommune.

Saksopplysningar:

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Osterøy kommune hor motteke søknad frå vald V0043 Lonevåg Hjortevald om å få redusert minstearealet for hjort for valdet i frå 400 daa til 350 daa.

Det er kome spørsmål i frå vald V0005 Tveiten, Bleikli, Sandal om hjelp til å søke om å reduserer minstearealet.

I tillegg er det trong for å redusere minstearealet for vald V0016 Mjeldalen hjortevald for å kunne felle fleire dyr i eit område med særeigne tilhøve.

Saksopplysningar

Lovgrunnlag

Forvaltning av hjortevilt, slik som f.eks. godkjenning av vald, tildeling av fellingstillatelser og godkjenning av bestandsplaner, er hjemlet i Forskrift om forvaltning av hjortevilt (Hjorteviltforskrifta). Minsteareal blir i Hjorteviltforskrifta omhandla i §6 og §7.

Ved endring av minsteareal blir det fastsett ei endringsforskrift som blir kunngjort og blir sendt til Norsk Lovtidend. Fristen for å fastsette ei endringsforskrift er 15. mars, jf. M478 side 11.

Krav til fastsetting av forskrift

Når kommunen gjer ei full gjennomgang av minstearealet for heile kommunen må kommunen følgje reglane om at saka skal vera fullstendig utgreia og følgje vanleg sakshandsamingsreglar i forvaltningslova. Saka må vera utsendt på høyring til offentlege etatar som Statsforvaltaren, Fylkeskommunen samt lag og organisasjonar. Ein må ha lovbestemt høyringsfrist. I «Veileder-Forskriftsarbeid for kommuner» er det føreskrive 2 månadar høyringsfrist for kommunar for kommunale forskrifter.

Med bakgrunn i at det på grunn av den korte fristen og arbeid med Forvaltningsplanen har ein berre lagt opp til ei mindre justering.

Dersom det blir vedteke ei meir omfattande justering enn det som er sendt ut på høyring må det

sendast ut på ny høyring før vedtak i kommunestyret.

Då kjem vedtaket for seint til å kunne gjerast gjeldande for 2022 og vil først kunne gjelde for 2023.

Kva er eit minsteareal

Minsteareal er storleiken på det teljande arealet i eit vald som skal leggjast til grunn for kvart dyr det blir gjeve fellingsløyve på. Begrepet har to rettsverknadar: 1) Storleiken på det teljande arealet som normalt skal ligge til grunn for kvart fellingsløyve som jaktrettshavarane har krav på. 2) Arealstørrelsen på det minste samanhangande området som offentleg myndigheit kan godkjenne som et vald.

Det er ikkje heimel i forskrifta for å sette et minsteareal for tildeling av fellingsløyve (1), og eit anna minsteareal for å kunne opprette eit vald (2). Det er det same minstearealet som vil gjelde for begge delane.

Minsteareal blir fastsett av kommunen i ei forskrift i samsvar med §5 i Forskrift om forvaltning av hjortevilt.

Jf. forskrifta §7 kan kommunen ved tildeling av fellingsløyve på visse vilkår fråvike minstearealet med inntil 50 prosent. Fråviket gjeld berre for berekning av fellingskvote, ikkje for godkjenning av vald.

Det er ikkje heimel i forskrifta for å sette et minsteareal for tildeling av fellingsløyve (1), og eit anna minsteareal for å kunne opprette eit vald (2). Det er det same minstearealet som vil gjelde for begge delane. Fråviket gjeld altså berre for berekning av fellingskvote, ikkje for godkjenning av vald.

Krav til minsteareal i ein kommune

Det er mest vanleg med eit minsteareal per kommune. Men det kan fastsettast ulikt minsteareal i ulike deler av kommunen dersom det er vesentleg forskjell på beitegrunnlag, bestandstettleik eller skadepress.

I rettleiaren til Hjorteviltforskrifta går det fram at grensene mellom område med ulikt minsteareal bør følgje klare skiljelinjer i terrenget, Som eksempel blir nemnt vassdrag, snaufjellstrekningar m.m. Tilsvarande kan kommunen differensiere mellom område med vesentleg variasjon i bonitet og produktivitet. Areal med høg produktivitet gjev mykje godt beite.

Ein er med desse presiseringane, som kom i 2016, for fastsetting av ulikt minsteareal blitt litt usikker på om soneinndelinga er innanfor føresegnene i Hjorteviltforskrifta § 6.

Difor må ein ved full gjennomgang av minstearealet for Osterøy vurdere om det er naudsynt å endre forskrifta slik at det blir tilpassa **kravet** for minstearealet som er oppgjeve ovanfor.

Bakgrunn for ei mindre justering no

Endring av minstearealet er ein omfattande prosess, med arbeid med utarbeiding av høyringsdokument, mange høyringsinstansar og involverte partar.

Ein prosess med å fastsette ny kommunal forskrift pålegg kommunen å sende forslag til ny forskrift ut på høyring til offentleg mynde, lag og organisasjonar og involverte partar.

Før det blir fastsett ei endringsforskrift skal kommunen vurdere bestandsutviklinga i høve til Kommunen sine mål, bestandane sin storleik og samansetning, beitegrunnlag og hjorten sin livsvilkår, her under sesongtrekk, eventuelle konflikthar i forhold til jord-, hage- og skogbruk, vilt påkøyrslar langs veg, annan irregulær avgang, samt andre moglege konfliktpunkt som f.eks. naturmangfald. Minstearealet skal som utgangspunkt fastsettast ut frå kommunen sine mål, bestandssituasjonen og eventuelle konflikthar.

Desse måla er ikkje klar før kommunen har vedteke ny Forvaltningsplan for hjort.

Minstearealet skal bygge på kommunen sine mål for forvaltning av hjortestamma.

Men bakgrunn at Forvaltningsplanen for hjort for Osterøy kommune skal fornyast i 2022 har det ikkje

vore tid eller resursar til ein slik omfattande prosess no.

Ein vurderer heller ikkje at minstearealet i Osterøy kommune er særleg begrensande for å kunne auke fellingskvotane nok til å redusere hjortestamma kraftig i tråd med det mange av høyringssvara ynskjer. Problemet har heller å få valda til å følgje opp med å utnytta fellingskvotane.

Mange vald kan ikkje vise til ein fellingsprosent over tid til å dokumentere trong for å redusere minstearealet for desse områda. Ein ser heller ikkje at det er dekning i sett skutt-data som tilseier ein reduksjon i minstearealet i desse områda.

Ein har nok fleksibilitet til å bruke 50% regelen i 2022. Ved å nytte 50% regelen fult ut vil ein med endringa som er føreslått kunne gje fellingsløyve på inn til 886 dyr som er ein auke i frå 766 dyr.

Sjølv med ein fellingsprosent på 85% vil det tilseie eit fellingsresultat på 753. NINA har berekna ein hjortebestand på 1740 hjort før jakta. Eit slikt uttak vil svare til eit uttak av 43% av hjortebestanden i Osterøy på berre eit år. NINA har bererekna delen kalv i bestanden før jakta til 26%. Det vil sei 452 kalvar ($1740 \cdot 26\%$). Det blei berekna at bestanden blei svakt redusert i planperioden 2016-2020. Det blei forklart med ein auke talet på felte hjort og ein reduksjon i kalv pr. sette kolle. (NINA rapporten side 46.) Dette tilseier at eit fellingstal på nivå med 2021 tala vil redusere hjortestamma dersom uttaket av produktive koller er over 25%.

Men det vill være svært uheldig å redusere minstearealet for område med ingen eller liten avskyting og låg fellingsprosent. Redusert minstearealet for område med ei liten hjortestamme vil medføre ein tilsvarande reduksjon i fellingsprosent. For å få ein best mogleg styring av regulering av storleiken av hjortestamma og samansetjing er det viktig med ein best mogleg samsvar mellom det ynska og det faktiske uttaket. Dette her diskutert i NINA rapporten (side 24-25).

For dei aller fleste vald er ikkje minstearealet nokon avgrensing for å redusere hjortestamma til eit lågare nivå. Det er i mange vald store moglegheit for eit større uttak av hjort med eksisterande minsteareal. I tillegg kan dei søke om inn til 50% avvik i frå minstearealet og såleis doble avskytinga.

Vald som har god fellingsprosent og problem med for høg hjortestamma vil kunne pårekna auka fellingskvotar dersom dei søker om det. Dette er i mange samanhengar blitt kommunisert ut til valda. Likevel får ein ikkje inn særleg mange ynskje om bruk av 50% regelen. Det er stort sett berre storvalda som søker om det. Og dei har fått det dei har søkt om så lenge dei har god fellingsprosent.

NINA har rekna ut at det hjortestamma i Osterøy kommune var i gjennomsnitt på 1350 hjort etter jakt i perioden 2016-2020 (Forvaltningsplan perioden).

Det er stor variasjon i topografi og vegetasjon på Osterøy med svært ulike levetilhøva for hjorten. Mange område, særleg i nordlege deler av kommunen har ein monaleg lågare hjortebestand. Det syner gjennomgang av fellingsstatistikken og sett hjort-data som syner at det ikkje er trong for å redusere minstearealet for store deler av kommunen. For mange vald er det liten fellingsprosent og valda bør først felle fellingskvoten over tid før det er trong for å redusere minstearealet.

Som det er peika på ovanfor kan det ved gjennomgangen neste år vera naudsynt å endre på prinsippet for oppbygginga av sone inndelinga av minstearealet. Det er endå ein grunn til at det ikkje har vore kapasitet til ein slik gjennomgang no.

Det blir vist til vedlagt statistikk for tildeling, felling og fellingsprosent for hjortevalda i Osterøy kommune for perioden 2012-2021.

Høyringssvar

Kommunen har fått svært mange høyringssvar. Mange av svara er generelle og vil passa betre som innspel til Forvaltningsplanen som skal ut på høyring snart.

Mange høyringssvar går på å redusere stamma. Det blir forslag om det i Forvaltningsplanen som snart kjem.

Generelt er det eit stort ynskje om redusert minsteareal. Det er få svar som konkretiserer det. Men Mjeldalen ynskjer at minstearealet blir redusert til 70 daa.

Ein planlegg ei full gjennomgang av minstearealet neste år. Høyringssvara blir teke med i gjennomgangen som blir gjort i 2022/23.

Det blir vist til vedlagde høyringssvar.

Vurdering

Med bakgrunn i søknad / førespurnad i frå V0043 Lonevåg Hjortevald og førespurnad i frå V0005 Tveiten, Bleikli, Sandal og trong for å redusere hjortestamma i V0016 Mjeldalen HV blei det i høyringsbrevet føreslått å endre følgjande Minsteareal for hjort:

Hjortevald	Eksisterande minsteareal	Nytt minsteareal
V0005 Tveiten, Bleikli, Sandal	450	400
V0016 Mjeldalen HV	300	250 (200)
V0043 Lonevåg Hjortevald	400	350

Rådmannen meiner at desse justeringane vil saman med aktiv bruk av 50 % regelen gje eit godt handlingsrom for å gje tilstrekkeleg nok fellingsløyve til å redusere hjortestamma i Osterøy kommune. Men det er veldig viktig at valda nytta dette handlingsrommet og feller fulle kvotar og søker om ekstradyr dersom det er trong for det.

Men med bakgrunn i Mjeldalen sin spesielle situasjonen ser rådmannen at det er naudsynt å gå for det lågaste føreslåtte minstearealet. **Det vil sei 200 daa.**

Med dei føreslegne justeringane vil det gje grunnlag for tildeling av inn til 886 fellingsløyve.

Med erfaringane i frå fellingsresultata heilt tilbake til 1986 er det liten grunn til å tru at vald som har hatt svak fellingsresultat over mange år plutselig vil begynna å felle dyr. Dette syner gjennomgangen av fellingstala. I 2011 blei fellingstala auka med 18 dyr, men fellingsresultatet blei redusert med 2 dyr. I 2018 blei tildelinga auka med 20. Berre 4 fleire dyr blei felt.

Dersom vald med store skadeproblem har større fokus på å ta ut produktive koller vil ein kunne oppnå ei mykje raskare reduksjon av hjortestamma. For å redusere hjortestamma viser forskning at i jaktuttaket på eldre koller må vere over 25 %. (Sjå vedlagte tabell for valda ovanfor).

Vedlagt tabell over fellingstal for dei tre valda syner at valda ikkje har utnytta potensialet som ligg i å ta ut produktive koller fult ut. Dei fleste seinare åra har Mjeldalen HV hatt ei felling av eldre koller på over 25 % . Men ikkje i 2011, 2017, 2019 og 2021. I 2021 var den heilt ned i 17 %. Det er svært viktig at valda med for mykje hjort sjølv sørgjer for å gjere dei tiltaka dei kan for å redusere hjortestamma.

Med dei foreslegne endringa vil Mjeldalen HV få tildelt 24 dyr. Med full bruk av 50% regelen vil det

kunne gje eit minsteareal på 100 daa som svarar til 4944 daa/100= **49 dyr**.

Det bør være tilstrekkeleg dersom også dei andre valda følgjer opp med god fellingsresultat. For dei andre valda er det ikkje grunnlag for store endringar no. Valda har sjølv hand om kor mange fellingskvotar dei får gjennom fellingsresultata. Vald med forvaltningsplan har i hovudsak fått dei kvotane dei har bedt om når dei har rimeleg god fellingsprosent.

Full gjennomgang av minsteareal sonene i 2023

Når kommunen gjer ei full gjennomgang av minstearealet for heile kommunen må kommunen følgje reglane som er gjengjeve ovanfor under «Krav til fastsetting av forskrift».

Kommunen oppfyller ikkje krava til sakshandsaming for «ordinær» forskrift til minsteareal slik saka er handsama. Sjå krava til sakshandsaming ovanfor. Saka er berre sendt ut på «intern høyring» med veldig kort frist.

Høyringsfråsegnene blir teke med i arbeidet med gjennomgangen ein vil gjere i 2023 som vil vera basert på Forvaltningsplanen for hjort for 2022-2026.

Forvaltningsplanen for hjort for Osterøy kommune for 2022-2026

Det vil i Forvaltningsplanen, som er under arbeid med bakgrunn i tilrådingane i frå NINA, oppdatert statistikk og evaluering av planperioden 2017-2021 i vår, bli sendt ut forslag til Forvaltningsplan for hjort i Osterøy kommune for 2022- 2026 på høyring før handsaming i Plan og kommunalteknisk utval før sumaren.

I Forvaltningsplanen skal kommunen vedta målsetjingar og tiltak for hjorteforvaltninga i kommunen for neste planperiode:

- Vedta mål for bestandstettleik for hjort i kommunen
 - **Tal hjort i vinterbestanden**
 - **Felte hjort pr. jegerdag**
- Bestandskondisjon
- Beitetilhøve og skadar
- Auka oppslutning om Sett-hjort
- Auka samarbeid og storleiken på valda
 - Størst mogleg forvaltning av hjortestamma i Osterøy kommune gjennom bestandsplanar

Forvaltningsplanen vil og kunne svare på kva tiltak som er naudsynt for å nå måla.

Folkehelse

Miljø

Økonomi

Dersom det blir gjort vedtak som utløyser betydeleg meirarbeid vil det måtta tilførast resursar til å løyse dette meirarbeidet.

Konklusjon

Når kommunen skal gjere ei full gjennomgang av minstearealet for heile kommunen må kommunen følgje reglane om at saka skal vera fullstendig utgreia og følgje vanleg sakshandsamingsreglar i forvaltningslova. Saka må vera utsendt på høyring til offentlege etatar som Statsforvaltaren, Fylkeskommunen samt lag og organisasjonar. Ein må ha lovbestemt høyringsfrist. I «Veileder-Forskriftsarbeid for kommuner» er det føreskrive 2 månadar høyringsfrist for kommunar for kommunale forskrifter. Det gjer ikkje denne saka.

Sjølv med føreslått justering vil ein kunne gje fellingsløyve på inn til 886 dyr

Difor opprettheld rådmannen dei justeringane som er føreslått og som er i samsvar med det som er søkt om.

Dersom det blir vedteke ei meir omfattande justering enn det som er sendt ut på høyring må det sendast ut på ny høyring før vedtak i kommunestyret.
Då kjem vedtaket for seint til å kunne gjerast gjeldande for 2022.